

Pārgājiena plānošana

Vai zini, ka viens un tas pats pārgājiena maršruts dažiem var likties ideāls, bet citiem – ļoti grūts vai neinteresants? Kāpēc tā? Jo katram pārgājienu ir jābūt savam mērķim, un atkarībā no mērķa tiek plānots arī pārgājiena apvidus, laiks un, protams, pats maršruts.

Pirmo pārgājieni ieteicams plānot nelielā grupiņā. Tā vieglāk varēsiet apmainīties ar domām un papildināt viens otru. Sāksim plānot soli pa solim!

1. Pārgājiena maršruta ideja, konkrēta teritorija un mērķis

Protams, pirmā ir ideja – iesim pārgājienu! Bet ko tālāk? Mēdz sacīt, ka pirmais ir mērķis, bet dažkārt, kad mērķis ir izprasts, atklājas, ka tuvākajā vai pieejamajā apvidū tas nav īsti realizējams. Tāpēc bieži vien pirmais uzdevums ir vienoties par pārgājiena apvidu. Tad jānolemj par pārgājiena veidu – iesim ar kājām vai brauksim ar velosipēdu? Pirmo pārgājieni ieteicams veidot kā kājnieku pārgājieni.

Pārgājiena mērķis atbild uz jautājumu “kāpēc”? Ko mēs vēlamies redzēt un piedzīvot šajā pārgājienā? Daži no variantiem var būt šādi.

- Iepazīt, izpētīt dabu (konkrētu ūdenstilpni, piemēram, upi vai ezerus – šādu pārgājieni var saukt par “krastošanu” –, dabas takas, akmeņus, kokus, u.tml.).
- Antropogēnos resursus – kultūrvidi, t.sk. vēsturiskas vietas.
- Pārvarēt dabas šķēršļus, ejot pa bezceļiem (aizraujošs piedzīvojums, kurā pēc kompasa virziena vai GPS meklē konkrētu vietu).
- Fiziskās formas uzturēšana vai izturības attīstīšana (ja izturība ir galvenais mērķis, tad pārgājiena kilometrāža būs salīdzinoši liela, bet apskates objektu ceļā būs mazāk).
- Slēpņošana u.c.

2. Pārgājiena maršruta veidošana

Lai vieglāk varētu izveidot maršrutu, jāatbild uz vairākiem jautājumiem.

Kur mēs sāksim pārgājieni un kur to beigsim? Ja pārgājiena vieta ir tālu no skolas – kā mēs tur nokļūsim? Vai mums būs jāizmanto savs transports vai sabiedriskais transports? Nereti, veidojot maršrutu, par šīm lietām aizmirst padomāt, tāpēc jāpārliecinās, ka pastāv iespējas nokļūt uz konkrētā maršruta sākumu un atgriezties no tā galapunkta. Ja jābrauc ar sabiedrisko transportu, jāuzzina tā kursēšanas laiki.

Kādas ir izvēlētajā pārgājiena apvidus apskates vietas, kuras būtu vērts redzēt? Sākumā apkopo informāciju par visām, bet, ja to ir daudz, tad atlasa interesantākās. Jo vairāk daudzveidīgu apskates objektu iekļaus pārgājienā, jo interesantāks tas būs. Bet jāatceras, ka katrs apskates objekts prasa laiku – ja tā būs par maz, tad pārgājiens pārvērtīsies par “skriešanas maratonu”.

Kad pārgājiena apskates objekti atrasti, pienācis laiks izveidot pārgājiena maršrutu. Tas var būt aplveida – pārgājiena sākums un beigas atradīsies vienā vietā. Tas var būt lineārs – sākums ir vienā vietā, bet beigas pavisam citā vietā, kā arī radiāls – no maršruta galapunkta atpakaļ dodas pa to pašu ceļu.

Vispiemērotākais ir aplveida maršruts, bet savā ziņā visneinteresantākais – radiālais, jo nav interese iet pa vienu un to pašu ceļu. Tomēr ir situācijas, kad citādi nav iespējams, piemēram, apmeklējot purvu laipu takas, molus un tamlīdzīgas vietas.

Cik garu maršrutu veidot? Pārgājiena maršruta garums ir atkarīgs no izvirzītā pārgājiena mērķa un apvidus, kurā notiks pārgājiens. Ja pārgājiena mērķis būs iešana gar upes krastiem, pa mazām takām vai pat bezceļu apvidu, tad tas var būt samērā īss (6–10 km), bet, ja mērķis ir attīstīt izturību, tad pārgājiens var būt arī 10–18 km garš.

Jādomā arī par pārgājienā pavadīto laiku. Parasti pārgājienos iet ar ātrumu 4–5 km/stundā, bet tas lielā mērā ir atkarīgs no grupas fiziskās sagatavotības un reljefa.

1. tabula

Pārgājiena tehniskā plāna piemērs

Pārgājiena tehniskā plānošana				
Laiks	Maršruts	Km	Pavadītais laiks	Piezīmes (ceļa raksturojums)
8:50	Rīga – Murjāņi	46 km	57 min	Izbrauc ar sabiedrisko transportu (autobuss Rīga – Valmiera).
9:47	Murjāņu pietura – taka gar Loju – Gauja	1,2 km	28 min	500 m asfaltēts ceļš, pārējais ceļa posms – takas
10:15	Taka gar Gauju līdz Sunīšu – Viesturu ceļam	6,5 km	2 h 50 min	Segums – zemes taka
13:05	Ceļa Sunīši – Viesturi pagrieziens uz Kapūnām – Lielā Akmens avots	3,5 km	1 h 30 min	10 minūšu pauze, atpūta, iespēja noskalot seju avotā
14:45	Lielā akmens avots – Kubeseles ala	0,6 km	15 min	10 minūtes apskatām alu.

Pārgājiena maršrutu vislabāk atspoguļot tabulā – tad tas ir pārskatāms un pārgājiena laikā koriģējams. Piemēram, ja attiecīgo posmu grupa veic lēnāk nekā paredzēts plānā, tad vai nu jāsaīsina pārgājiena maršruts vai arī jāpalielina grupas iešanas temps.

3. Pārgājiena kartogrāfija

Kartes ir nepieciešamas, gan plānojot pārgājieni, gan arī to realizējot. Jūs jau esat apguvuši dažādus karšu veidus (skatīt “Piedzīvojumu aktivitātes – orientēšanās”). Pārgājienam ieteicams izmantot kartes ar mērogu no 1:20 000. Sākotnējā plānošanas posmā var pielietot elektroniski pieejamos resursus, piemēram, www.balticmaps.eu

Pirms došanās pārgājienā maršrutam ir jābūt iezīmētam kartē, tajā jābūt atzīmētiem arī galvenajiem apskates objektiem.